

INNEN-ONNAN

Május 19-én **Sepsiszentgyörgyön** a Székely Nemzeti Múzeumban tartják az I. erdélyi térképtörténeti konferenciát **„Erdély térképészei és térképei”** címmel. A konferencia szervezője a Magyar Köztársaság Kulturális Intézetének sepsiszentgyörgyi kirendeltsége. **Klinghammer István** az ELTE Térképtudományi és Geoinformatikai tanszék professzora, az MTA tagja **„Magyarország kartográfia történeti áttekintése a kezdetektől napjainkig”** címmel tart előadást.

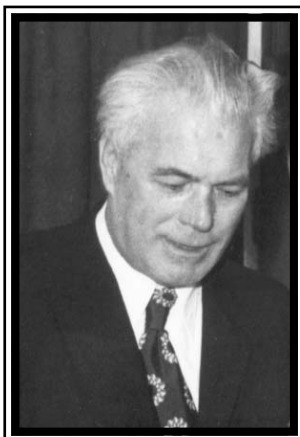

HALÁLOZÁSOK

Tóth Lajos (1918–2006)

Nagy részvétellel és katonai tiszteletadással helyezték örök nyugalomba 2006. április 14-én **Tóth Lajos** nyug. vezérőrnagyot, a BGTV egykori igazgatóját, a Magyar Természetbarát Szövetség tiszteletbeli elnökét, a szervezett munkásmozgalom aktív résztvevőjét.

Tóth Lajos 1917. április 15-én született Vácott. Munkáscsaládból származott, apja vasesztérgályos, anyja szövőnő volt. Elemi iskolai tanulmányait 1923–1929 között szülőhelyén végezte, majd kitanulta az autószerelő szakmát. 1932-ben belépett a Szociáldemokrata Párt ifjúsági szervezetébe. Később bekapcsolódott a Vasas Szakszervezet életébe is. 1935-től aktívan sportolt az Újpesti Természetbarátok Turista Egyesületében. 1938-tól motorszerelőként több helyen is dolgozott, de baloldali magatartása miatt gyakran elbocsátották. 1941-ben a Függetlenségi Front újpesti titkára lett, de háború ellenes (pacifista) magatartása miatt háromévi börtönre ítélték. 1944-es szabadulása után behívták munkaszolgálatra, és mint figuráns, részt vett a Szentkirályszabadján épülő repülőter terepszintezési munkáiban. 1945 tavaszán hadifogságba került, de megszökött, majd bekapcsolódott Újpest újjáépítésébe. 1946-ban ismét kapcsolatba került a földméréssel, mert Székesfehérváron – mint a földosztó bizottság tagja – segédkezett a földrendezési munkákban.

Még ugyanebben az évben gimnáziumba iratkozott, és 1948-ban sikeres szakérettségét tett. Rövid ideig a Donáth gépgyárat irányította az államosításkor, majd hivatásos katonai pályára lépett.

Tóth Lajos 1948 és 1951 között tiszti iskolát, illetve katonai akadémiát végzett. A ranglétrán gyorsan haladt előre és 1951. május 1-jén vezérőrnaggyá léptették elő. 1952–1954 között a Szovjetunióban elvégezte a Vorosilov Katonai Akadémiát, melynek eredményeképpen 1954 őszén kinevezték vezérkari főnöknek. Ebben a beosztásban szolgált 1956 végéig. A forradalom alatt tanúsított „opportunistá” magatartása miatt rangjától megfosztották és a hadseregből elbocsátották. Indok: „...1956 októberében nem élt katonai beosztásából adódó kötelességével.”

Tóth Lajos ezután polgári életet élt. Leszerelése után (1957 tavaszán) a Szerszám- és Kisgép Értékesítő Vállalatnál helyezkedett el, majd 1959 őszén kinevezték a BGTV igazgatójának. (A hely megüresedett, mert elődje **Krauth Sándor** más beosztásba került.) 1977-ben bekövetkezett nyugdíjazásáig látta el ezt a munkakört. Időközben, 1961–1964 között – magát átképezve – levelező úton elvégezte a Székesfehérvári Felsőfokú Földmérési Technikumot is. 18 éves igazgatói működése során sokaknak – akiket a rendszer hátrányos helyzetbe hozott – a védelmére kelt. Emiatt nem egyszer nézeteltérésbe került a személyzeti vezetővel is. A műszaki ügyeket helyettese **Raum Frigyes** főmérnök intézte, akiben teljes mértékig megbízott. Emberséges magatartása miatt a Vállalatnál népszerűségnek örvendett. Több állami és katonai kitüntetésben részesült.

Tóth Lajos nyugdíjba vonulása után kedvenc időtöltésének a turisztikának szentelte minden idejét. 1970 és 1980 között a Magyar Természetbarát Szövetség elnöki tisztét is betöltötte, melynek lejárta után is részt vett a Szövetség életében. A rendszerváltás után rehabilitálták és 1990-ben visszakapta tábornoki rangját. Életének 89. évében, 2006. március 30-án, Budapesten elhunyt. Mind a honvédség, mind a Geodéziai és Térképészeti Zrt., mind pedig a Természetbarát Szövetség saját halottjának tekintette.

Hamvasztás utáni búcsúztatása – katonai tiszteletadás mellett – 2006. április 14-én volt a Megyeri úti temetőben. Ravatalánál – a Magyar Honvédség részéről *Horváth Béla* őrnagy, míg a Természetbarát Szövetség részéről *Thuróczy Lajos* tb. elnök – eredményeit méltatva búcsúztatták az elhunytat. Utolsó útjára mély részvétellel elkísérték szerettei, bajtársai, sporttársai, egykori munkatársai és tisztelői. Sírját elborították a kegyelet virágai.

Kedves Lajos Bátyám! Hosszú földi pályafutásod során bebizonyítottad, hogy bárhová is állított az élet, mindig – még a nehéz időkben is – becsülettel álltál helyt. Emlékedet szívünkben megőrizzük, nyugodj békében!

Dr. Csontos Lajos – dr. Székely Domokos

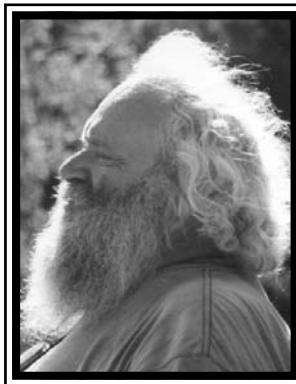

Rózsa Gábor (1944-2006)

Szűk családi körben helyezték örök nyugalomba 2006. novemberében a szegedi Belvárosi temetőben évjáraának egyik nagyon tehetséges mérnökét, sokoldalú és színes egyéniségét.

Rózsa Gábor 1944. június 24-én született Szegeden. Már ifjú korában megmutatkozott minden iránt fogékony érdeklődése. A tanulás kötelező és sikeresen végzett penzumá mellett, úszott, kajakozott, vízilabdázott, barlangászott, tájfutott. Korosztályának ifjúsági válogatottságig vitte a sportágban. Ugyanakkor erős vonzódása volt az irodalomhoz, a zenéhez is. Hegedülni járt, kamarazenét tanult, s ahogy egy rá nagyon jellemző önéletrajzában írja: „Természetesen karmester akartam lenni. De a szolfézzsal meggyűlt a bajom egy zenei skolasztikus tanárnő miatt, így a soproni erdészetet vettem célba. Több nyarat figuránskodtam végig erdőmérnökök mellett. Vittem a lécet, cipeltem a műszert, karóztam, átallóztam. Tetszett nagyon. Csak a biológia tanárnőmtől nem kaptam meg a jelest... Így lettem kultúrmérnök, és a földmérésre szakosodtam, mert a szabad életet kedveltem blokoló órák és főnöki tekintetek nélkül.”

1962 őszén kezdtük egyetemi tanulmányainkat a budapesti Építőipari és Közlekedési Műszaki Egyetemen. Öt emlékezetes, vidám és tanulságos évet töltöttünk együtt. Szervezte a 9. földmérő tankör kollégista tagjait a Börzsönyben tervezett tájfutó versenyéhez: résztvevőnek, állomás bírónak, télen a

sítúrákat ugyanoda. A Sümegen töltött hosszú nyári gyakorlatunk alatt, az esti órák vidám összejövetelein, a Haraszton, ő hegedülte nótáinkat. Diplomamunkájaként, 1967-ben az egyetem K épületének felmérését választotta. Az akkori technikai felszereltséggel is remekül oldotta meg, a tankörből elsőként, feladatát. Emlékezetes történet szól arról, amikor *Homoródi* professzor dékáni szobájának asztalán keresztül vezette, váratlanul, egyik mérési vonalát.

Tanulmányai befejezése után visszakerült szülővárosába, ahol a Nagyalföldi Kőolajipari Vállalatnál, az „olajosoknál” helyezkedett el. Később automatizálási, távérzékelési és erőforrás kutató szakmérnöki diplomát szerzett. Humán érdeklődése mellett is, vagy éppen ezért, alkotó mérnök volt. Vezette a bányamérő szolgálatot. Szívén viselte a bányamérés szakterületét. A legemlékezetesebbek között emlegetik ma is bányamérő körökben az általa Szegeden,

1979-ben szervezett bányamérési továbbképzést. A gazdag szakmai program mellett nem szokványos ajándékkal, egy fúrómag darabbal, lepte meg a résztvevőket. Bevezette a légi-fotogrammetriai biztonsági eljárásokat. Közben az égből egymás után fedezte fel az árkokkal is megszendázott régészeti lelőhelyeket, ami pályájának későbbi irányváltását már előre jelezte. Gyakorló mérnökként, a terepmunka mellett is volt ideje és ereje a szakirodalom gazdagítására. Több publikációja jelent meg a technogén kéregmozgások köréből. Viz-

gálta az olajmező tároló, nyomástartó edényeinek deformációit és emlékezetes előadást tartott eredményeiről 1982-ben, a III. geodéziai módszerekkel végzett deformáció mérésekről szóló nagyszabású nemzetközi konferencián.

1983 nagy fordulat az életében. Már „olajos” tevékenysége alatt nagy érdeklődéssel fordult a régészet felé, s a személyes életében bekövetkezett változások miatt (is) Szentesre igazolt régész párjával együtt a „ligeti múzeumba”. Minden, a magyar közéletre oly jellemző szokásos kicsinyesség, meg nem értés ellenére, itt bontakozott ki igazán a nagy műveltségű, az irodalomban, zenében jártas, az utóbbi aktívan is művelő sokoldalú mérnök-ember munkássága. Pusztuló anyagokat mentett, legyen az a polgári élet, a festészet, a zene, a fényképészet vagy tanult szakmájának rekvizituma, kallódó értéke. Évtizedeken át foglalkozott kéziratos térképekkel. Feldolgozta és rendszerezte azokat. Munkájának eredménye a páratlan Délalföldi Archív Térképtár. Felkutatta és